

Підкреслимо, що особливе значення у розслідуванні корупційних кримінальних правопорушень (наприклад, фактів одержання неправомірної вигоди) належить спеціальному слідчому експерименту (п. 3 ч. 1 ст. 271 КПК України) за фактом передачі предмета неправомірної вигоди з подальшим затриманням підозрюваної особи. До того ж практична цінність такої негласної слідчої (розшукової) дії визначена змістом зафіксованих розмов, під час яких виявляють наміри підозрюваної особи.

Результати негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування корупційних кримінальних правопорушень мають значення ключових доказів щодо доказування вини осіб у їх вчиненні.

Список використаної літератури:

1. Чорноус Ю.М. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів : монографія. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. 492 с.
2. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : Наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16 лист. 2012 р. №№ 114 /1042/516/1199/936/1687/5/. Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>

Ключові слова: негласні слідчі (розшукові) дії, корупційні правопорушення, збирання доказів, досудове розслідування.

Ключевые слова: негласные следственные (розыскные) действия, коррупционные правонарушения, сбор доказательств, досудебное расследование.

Key words: covert investigative (search) actions, corruption offenses, gathering of evidence, pre-trial investigation.

ЧУМАК СЕРГІЙ ПРОКОПІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри криміналістики, кандидат юридичних наук*

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЬОВАНОЇ ПОСТАВКИ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ

За роки незалежності Україна з кожним роком стає більш привабливою країною для наркогичних картелів, як транзитний шлях важких наркотиків. Аналіз практики розповсюдженню наркотичних засобів, дозволяє зробити висновок, що найбільш стабільними каналами транзиту через Україну є: Бомбей Делі – Київ – Західна Європа; Афганістан Пакистан – Центральна Азія – Росія – Україна – Західна Європа; Іран – Туреччина – Болгарія – Україна – Західна Європа; Колумбія – Бразилія Україна – Західна Європа [1].

Враховуючи зростання незаконного обігу та контрабанди наркотичних засобів, законодавець надав право правоохоронним органам, які ведуть боротьбу з цими злочинами, здійснення контрольованої поставки.

Так, згідно зі ст. 456 Митного кодексу України, митні органи з метою виявлення джерел і каналів незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, осіб, які беруть участь у цьому, разом з іншими державними органами, що мають право здійснювати оперативно-розшукову діяльність, можуть використовувати метод контрольованої поставки зазначених засобів, речовин і прекурсорів.

Метою проведення контрольованої поставки є вжиття заходів, спрямованих на викриття каналів переміщення різними засобами і способами наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, а також встановлення учасників цих злочинів. Конвенція ООН підписана Україною 16 березня 1989 р. у Відні та відповідно до постанови Верховної Ради УРСР ратифікована 25 квітня 1991 р. передбачає, що контрольована поставка є заходом протидії незаконному переміщенню через митний кордон України наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Законом України "Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними" від 15.02.1995 № 62/95-ВР встановлено, що Державна митна служба України та державні органи (підрозділи), які мають право на оперативно-розшукову діяльність, із метою виявлення джерел і каналів незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, осіб, які беруть участь у цьому, в кожному окремому випадку за домовленістю з відповідними органами іноземних держав або на підставі міжнародних договорів України можуть використовувати метод контрольованої поставки. Тобто вони допускають під контролем і оперативним наглядом цих органів ввезення в Україну, вивезення з України чи транзит через її територію наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Підставою для здійснення контрольованої поставки наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів є достатня інформація про їх незаконне переміщення, а також інформація, отримана під час ведення оперативно-розшукових справ щодо причетності особи чи групи осіб до наркобізнесу.

Стаття 305 КК України передбачає кримінальну відповідальність за незаконне переміщення через митний кордон України, тобто переміщення поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

У ст. 53 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» надається перелік оперативних підрозділів, обов'язок яких полягає у протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, в тому числі і їх контрабанді. Це підрозділи кримінальної та спеціальної поліції, підрозділи по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю в структурі СБУ.

Міжнародна практика свідчить, що використання "контрольованої поставки", є найбільш ефективним методом протидії і припинення

міжнародного незаконного обігу наркотичних речовин і виявлення осіб, які беруть участь у такому обігу.

Контрольована поставка полягає в організації і здійсненні слідчим та оперативним підрозділом контролю за переміщенням (перевезенням, пересиланням, передачею, ввезенням, вивезенням з України чи транзитним переміщенням її територією) товарів, предметів і речовин, у тому числі заборонених до обігу, з метою виявлення ознак злочину та фіксації фактичних даних про протиправні діяння осіб, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України (ст. 271 КПК України)

Враховуючи викладене та аналіз законодавства, міжнародних і державних організаційних заходів, наукових досліджень, відносно контрольованої поставки наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів можна впевнено сказати, що в цьому напрямку проводиться достатньо різних заходів.

Разом з тим можливості використання контрольованої поставки наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів правоохоронними органами України належним чином не використовується. Про це свідчать факти.

Лютий 2012 р. Співробітники Служби безпеки України разом зі співробітниками Державної митної служби й Державної прикордонної служби України ліквідували міжнародний канал контрабанди кокаїну з Латинської Америки в Україну. Наркотики доставлялися в Україну морем, і були виявлені на території Чорноморського морського торговельного порту усередині контейнера, привезеного з Коста-Ріки на адресу одного з українських підприємств.

Жовтень 2020 р. порт Одеси «Південний» знайдено у контейнері на судні, який прибув з Еквадору, наркотиків, вартістю більше 100 мільйонів доларів.

Січень 2021 р. У Львові в рамках спецоперації Служби безпеки України була вилучена партія героїну вагою більш 1 тонни. Наркотичний засіб контрабандою було завезено в Україну з Пакистану в грудні 2020 р. через порт "Південний" в Одесі. Далі "товар" під видом харчової продукції транспортували у західну Україну, щоб переправити в країни Європейського Союзу як дипломатичний вантаж.

Це тільки часткові факти. В окремих випадках затримуються підозрювані, але кінцевий адресат – отримувач наркотичних засобів не встановлюється.

Наведені приклади свідчать про неналежні організаційні заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів з використанням методу «Контрольована поставка»

Для ефективності використання методу «Контрольована поставка» необхідно відповідним підрозділам Національної поліції, СБУ, прикордонної і митної служби розробити спільний типовий план проведення контрольованої поставки, як тактичної операції, з визначенням конкретних осіб відповідальних за певну ділянку діяльності. Періодично план корегувати та проводити практичні навчання. Окремі положення

плану узгодити з правоохоронними органами сусідніх держав для швидкого реагування на випадок контрольованої поставки.

Таким чином, контрольовану поставку слід проводити негласно, в виді тактичної операції з залученням співробітників правоохоронних органів, митної та прикордонної служб.

Список використаної літератури:

1. Васирина М.М. Особливості розслідування контрабанди (за матеріалами оперативно-розшукової і слідчої практики СБУ): Дис, канд.юрид.наук. К., 1999.

Ключові слова: протидія, контрольована поставка, тактична операція, організаційні заходи, незаконний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів

Ключевые слова: противодействие, контролируемая поставка, тактическая операция, организационные мероприятия, незаконный оборот наркотических средств, психотропных веществ и прекурсоров.

Key words: counteraction, controlled delivery, tactical operation, organizational measures, illicit trafficking in narcotic drugs, psychotropic substances and precursors.

КОЛОДІНА АННА СЕРГІЇВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри криміналістики, кандидат юридичних наук*

ПРО ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ В КРИМІНАЛІСТИЧНІЙ МЕТОДИЦІ РОЗСЛІДУВАННЯ

Тенденції розвитку криміналістики зумовлені науково-технічним прогресом суспільства, «технологізацією» криміналістичних знань, взаємозв'язком з сучасним правом, адже це дозволяє уніфікувати криміналістичні рекомендації стосовно прагматичних цілей, задовольнити актуальні запити практики й оперативно впроваджувати пропонувані наукою інноваційні розробки [1, с. 43]. Застосування технологічного підходу у процесі розслідування злочинів, є наслідком теперішнього прогресу технологізації, а стрімкий розвиток теорії криміналістичної технології – актуальним в галузі криміналістики. Виокремлюють техніко-криміналістичну технологію, технологію у слідчій тактиці та у криміналістичній методиці розслідування.

Хотілось би звернути увагу на роль технологічного підходу у криміналістичній методиці розслідування. У криміналістичній методиці розслідування окремих видів злочинів розроблюються й рекомендуються до використання у слідчій діяльності не тільки певні методи, але й положення, які стосуються криміналістичної характеристики відповідної категорії злочинів, типових слідчих ситуацій, стратегічних і тактичних завдань розслідування, висування і перевірки